

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 212 din 10.02.2021

Dosar nr: 648/2020

Petiția nr: 5511/09.11.2020

Petent:

Reclamați:

Obiect: atitudine rasistă la interviul pentru obținerea cetățeniei române

I. Numele, domiciliul și sediul părților

Numele și domiciliul petentului

1.

Numele, domiciliul și sediul părților

2.

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Petentul sesizează CNCD cu privire la o posibilă faptă de discriminare săvârșită prin atitudinea discriminatorie a reclamatului la interviul pentru obținerea cetățeniei române. Astfel, petentul susține că reclamatul l-a întrebat pe un ton jignitor dacă acasă vorbește araba cu soția sa "arăboaică". De asemenea, petentul susține că pe toată perioada interviului, reclamatul l-a tot întrerupt spunându-i că nu vorbește bine limba română.

III. Procedura de citare

4. Având în vedere contextul evoluției epidemiologice determinate de răspândirea virusului SARS-CoV-2, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a informat părțile cu privire la faptul că au posibilitatea de a trimite punctul de vedere în scris (precum și orice alte acte sau dovezi), soluționarea speței urmând a se face în lipsă, cu acordul acestora;

5. Prin adresa nr. 6154/0.10.2020, în conformitate cu prevederile art. 40 din procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 348 din 6 mai 2008, Consiliul a solicitat Autorității Naționale pentru Cetățenie un punct de vedere precum și înregistrarea după interviul din data de 22 iulie 2020.

6. Procedură legal îndeplinită.

Susținerea Petentului

7. Petentul arată că, la data de 22.07.2020, a fost invitat la sediul ANC să susțină examenul în vederea acordării cetățeniei române, ca urmare a cererii depuse în anul 2017. Petentul susține că imediat, după ce a intrat în sala în care urma să susțină interviul, reclamatul l-a întrebat pe un ton răstit de ce i s-a respins cererea de acordare a cetățeniei în anul 2017? Acesta a răspuns că nu avut dosarul complet, însă reclamatul, nemulțumit de răspuns, l-a întrebat de mai multe ori, pe același ton răstit.

De asemenea, petentul susține că reclamatul l-a întrebat pe un ton jignitor dacă acasă vorbește araba cu soția sa “arăboaică”.

8. În continuare, petentul susține că reclamatul i-a solicitat să extragă biletele cu întrebările pentru interviu din recipientul de pe birou, iar când acesta s-a uitat să vadă unde este recipientul, reclamatul a țipat la el, după care a venit și a ridicat recipientul deasupra capului petentului. De asemenea, petentul susține că reclamatul i-a reproșat că nu vorbește bine românește, însă problema era legată de faptul că purta mască și nu se putea auzi foarte clar ceea ce pronunța.

Susținerea reclamatului

9. Reclamatul susține că petiția adresată CNCD este nefondată, neîntemeiată și formulată cu rea-credință. În acest sens, reclamatul arată că, atât petentul cât și avocatul său , au recurs la numeroase plângeri împotriva sa, la mai multe instituții ale statului, ANC, MJ, Guvernul României, punând astfel presiune pe acesta.

11. Sub aspect procedural, reclamatul arată că persoanele convocate la interviu trebuie să răspundă la 12 întrebări, respectiv câte 3 din 4 domenii (Constituție, Istorie și civilizație, Geografie și cultură). Înainte de a trece la aceste întrebări, membrii comisiei adresează și alte întrebări, de obicei pentru a vedea de cât timp stă în România, cu ce se ocupă, dacă are o familie întemeiată în România, ce studii are și dacă a mai solicitat anterior cetățenia română.

12. Pe fondul plângerii, reclamatul susține că cerere de acordare a cetățeniei române, respinsă prin Ordin al Președintelui ANC în luna august 2020, era a șaptea cerere de acest tip, toate celelalte cereri fiind respinse urmare interviului prevăzut de lege.

În ceea ce privește afirmația soția sa “arăboaică”, reclamatul susține că nu a făcut această alegație și nu a folosit un ton agresiv.

În ceea ce privește extragerea întrebărilor, reclamatul susține că petentul a încercat să fraudeze Comisia uitându-se în permanență în bol și la numerele extrase, chiar și după ce i sa atras atenția de nenumărate ori asupra acestui fapt.

13. Având în vedere cele de mai sus, reclamatul susține că petentul nu a fost discriminat, întrucât verificarea tuturor cerințelor pentru acordarea cetățeniei române, în special pentru cunoașterea limbii române, în temeiul naturii activităților sale de Președinte al Comisiei pentru cetățenie, obiectivul a fost legitim și proporțional.

Susținerea Autorității Naționale de Cetățenie

14. ANC susține că cererea petentului de acordare a cetățeniei române, înregistrată cu nr. 46214/A/2017, este întemeiată pe prevederile art. 8 din Legea cetățeniei române nr. 21/1991. Astfel, cetățenia română se poate acorda la cerere, persoanei fără cetățenie sau cetățeanului străin, dacă îndeplinește următoarele condiții, art. 8 alin. 1 din Legea 21/1991: “(.....), *f) cunoaște limba română și posedă noțiuni elementare de cultură și civilizație românească, în măsură suficientă pentru a se integra în viața socială; g) cunoaște prevederile Constituției României și imnul național*”.

15. Membrii Comisiei pentru cetățenie au considerat că petentul nu îndeplinește condițiile menționate mai sus și au propus respingerea cererii, fiind emis, în acest sens, Ordinul Președintelui ANC nr. 1026/P/2020 prin care cererea a fost respinsă.

16. În ceea ce privește fondul plângerii, ANC consideră că petentul nu a fost discriminat pe criteriul origini sale, ci s-a avut în vedere doar criteriul în temeiul căruia a fost respinsă cererea, respectiv cunoașterea/necunoașterea limbii române. În acest sens, ANC arată că 246 de cetățeni sirieni au primit avizul Comisiei pentru cetățenie și doar în cazul a 42 de cetățeni sirieni a fost emis ordinul președintelui ANC prin care cererile de acordare a cetățeniei române au fost respinse pentru neîndeplinirea condițiilor prevăzute de lege.

Autoritatea Națională pentru Cetățenie a depus la dosar înregistrarea audio-video a interviului susținut de petent în data de 22.07.2020.

V. Motivele de fapt și de drept

17. În fapt, Colegiul Director reține o posibilă atitudine rasistă a reclamatului în cadrul interviului pentru obținerea cetățeniei române.

18. În drept, sub aspectul incidenței prevederilor art. 2 din O.G. nr. 137/2000, republicată, relativ la definiția discriminării, Colegiul precizează că în situația persoanelor tratate diferit, tratamentul în speță este datorat apartenenței lor la unul dintre criteriile prevăzute în textul de lege, art. 2 alin.1 din O.G. nr.137/2000, republicată. Un aspect definitoriu al discriminării îl constituie faptul că diferența de tratament este bazată pe o caracteristică, respectiv un criteriu interzis. Ca atare, tratamentul aplicat trebuie să fie diferit de cel care a fost sau ar fi aplicabil unei persoane dintr-un grup relevant în circumstanțe similare sau comparabile. Ori, discriminarea directă presupune atingerea adusă beneficiului unui drept al persoanei discriminate tocmai datorită apartenenței acesteia la un grup (de exemplu, origine rasială sau etnică, religie etc.) sau al unei caracteristici individuale (dizabilitate, gen, vârstă, boală cronică etc.). Din acest punct de vedere, discriminarea directă presupune o legătură de cauzalitate identificabilă între actul sau faptul diferențierii și apartenența la una dintre caracteristicile sau la unul dintre criteriile cuprinse în norma juridică și individualizate în cazul persoanei care este supusă discriminării. Această legătură de cauzalitate reiese din definiția cuprinsă în Art. 2 alin. 1 al Ordonanței 137/2000, în particular, prin utilizarea sintagmei „pe bază de”, dispunând că prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință „pe bază de (...)”. Legătura de cauzalitate presupune considerarea motivului sau a motivelor care au stat la

baza actelor aplicate în cauzele de discriminare (tratamentul diferențiat) și impun a analiza dacă un criteriu interzis (origine rasială sau etnică, vârstă, dizabilitate, sex, religie, convingeri etc.) invocat de reclamant (petent) constituie un factor relevant sau determinant în acțiunea sau inacțiunea imputată părții reclamate (pârâtului).

19. Același raționament este aplicabil și în cazul discriminării indirecte, prevăzută în art. 2 alin.3 din O.G. nr. 137/2000, cu precizarea că raportul de cauzalitate nu este direct. În situația discriminării indirecte, ne plasăm în câmpul de aplicare al unui criteriu aparent neutru, la prima vedere, ceea ce scoate din discuție un raport de cauzalitate direct, însă în fapt se produce un dezavantaj față de o persoană sau față de un grup de persoane în raport cu o caracteristică sau un criteriu de discriminare interzis. În ceea ce privește existența acestei legături de cauzalitate între tratamentul diferit și criteriul interzis s-a pronunțat și Înalta Curte de Casație și Justiție, între altele, prin Decizia civilă nr. 1530/2009 și Decizia civilă nr. 2758/2009.

20. Curtea Europeană de Justiție a arătat că în cazurile de discriminare, în situația în care persoana care se consideră discriminată ar stabili o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe sau indirecte pe baza unui criteriu interzis, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar impune atunci ca sarcina probei să revină persoanei acuzate de discriminare, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat. În acest context, reclamatul (pârâtul) ar putea contesta existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat persoanei care se consideră discriminată este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe baza unui criteriu interzis.

De asemenea, pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art.2, alin.1 deosebirea, excluderea restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre **criteriile** prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în situații comparabile dar care sunt tratate în mod diferit datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit.

21. Raportat la cele de mai sus, Colegiul director trebuie să analizeze dacă reclamatul a avut un comportament sau o atitudine rasistă la adresa petentului pe baza originii sale. Altfel spus,

Colegiul trebuie să analizeze dacă reclamatul i-a încălcat dreptul la obținerea cetățeniei române pentru că este de origine siriană.

Din susținerile petentului, Colegiul director reține că reclamatul i-a spus de nenumărate ori că nu vorbește bine românește, a încercat să-l încurce și să-l intimideze prin modul răstit în care i s-a adresat, ba chiar a țipat la el, și i-a adresat întrebarea “soția este arăboaică?”.

Colegiul director ia act de înregistrarea depusă la dosar de către partea reclamată, înregistrare ce conține interviul în întregime. Astfel, nu reiese faptul că reclamatul a afirmat “soția sa arăboaică” ci l-a întrebat dacă acasă vorbește limba maternă, iar în contextul întrebării: “de cât

timp sunteți în România?” (min. 16,08), afirmația exactă a reclamantului a fost: “soția fiind cetățean... (așteaptă câteva secunde), **soția este româncă?**”

De asemenea, Colegiul reține că reclamatul nu a ridicat nici măcar o dată vocea la petent. Petentul a fost rugat să extragă 3 numere din bolul aflat pe masă, iar petentul s-a uitat minute în șir în bol (min.4,20 – 6.33, 0:00 – 3.30), alegând efectiv numerele, deși i s-a spus să nu se uite când extrage. După câteva minute, timp în care acesta a continuat să selecteze numele, reclamatul s-a ridicat și s-a dus la biroul la care stătea petentul, a luat bolul a amestecat numerele și l-a rugat să extragă altele. Însă nu a ridicat vocea, nu a vorbit urât, ci doar i-a atras atenția că nu este corect ceea ce face.

22. În ceea ce privește interviul, tot din înregistrări reiese faptul că petentul nu putea scrie după dictare, nu înțelegea multe cuvinte, deși membrii comisiei au încercat să-l ajute, explicându-i semnificația unor cuvinte.

23. Având în vedere cele de mai sus, Colegiul director reține că nu se întrunesc elementele unei fapte de discriminare, din lipsă de legătură de cauzalitate între criteriul invocat (origine/naționalitate siriană), și faptă. Petentului nu i s-a respins cererea de acordare a cetățeniei române pentru că este cetățean sirian, ci pentru neîndeplinirea condițiilor prevăzute de lege.

24. Astfel, raportul de cauzalitate între fapta imputată și criteriul invocat nu poate fi reținut, în sensul art. 2 alin.1, art. 2 alin.3 sau art. 2 alin.5 din O.G. nr. 137/2000 republicată. Or, astfel cum a statuat și Înalta Curte de Casație și Justiție „O.G. nr. 137/2000 analizează fapte de discriminare care prin criteriile mai sus anunțate (n.n. art. 2 alin.1) se diferențiază de fapte care sunt de natură să producă aceleași consecințe, dar intră sub incidența altor acte normative” (A se vedea Decizia nr. 1530 din 19 martie 2009, Înalta Curte de Casație și Justiție).

Colegiul director nu poate reține că faptele imputate în sarcina reclamatei au fost determinate de criteriul invocat de petent, respectiv criteriul etnic.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Aspectele sesizate nu întrunesc elementele constitutive ale discriminării, astfel cum este definită în art. 2 alin. din O.G. nr. 137/2000 republicată;
2. Se va răspunde petentului în sensul celor hotărâte;

VI. Modalitatea de plată a amenzii Nu este cazul

**VII. Calea de atac și termenul în care
se poate exercita:**

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată online în data de 10.02.2021 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, GRAMA HORIA – Membru, HALLER ISTVÁN –Membru, OLTEANU CĂTĂLINA – Membru, POPA CLAUDIA - membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din 24.03.2020.

**ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiului director,
Președinte CNCD**

Data redactării: 12.02.2021

Redactat și motivat de A.P.G. și H.G

Notă: Hotărârile emise de Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.